

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10— K
pol leta . . . 5—
četrt leta . . . 2-50
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
" " dvakrat . . . 12 "
" " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrščanja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53-160.

Reklamacije so proste poštnine.

Divide et impera!

Trdimo, da je duhovščina ona, ki umetno uprizorja nasprotstvo ljudstva do učiteljstva, in da je katehetstvo ono, ki je prvo prišlo intrigrirati in razdvajati posvetno učiteljstvo in to vrši še dandanes, da potom časopisja pospešuje razdvoj, pospešuje boj in utrja nastala nasprotstva.

Kakor tiran se nam zdi, da stoji danes duhovski stan nad učiteljstvom in našim ljudstvom, da s pomočjo par posvetnjakov izkusa udeležiti svojo tiransko vladno nad vsem slovenskim narodom. — To je klerikalizem!

Poglejmo, nima li današnja klerikalna vlada, to je vlada klerikalne stranke na Kranjskem, vseh simptomov tiranske vlade na sebi?

In da se nam ne boče očitale pristranosti v opisovanju, hočemo navajati za opisovanje naravnost dr. Krekove besede o tiranski vladi, posnete iz njegovega „Socializma“.

On pravi: „Tiran je boječ in sumljiv. Povsod vidi nevarnosti, upore, vstaje proti sebi. Vsled tega je silno krivičen. Kar more, skrbi, da ne bi njegovi podložniki postali mogočni ali premožni. Tiranska vlada si hoče ravno s tem ohraniti svojo oblast, da spravi svoje podložnike v ubožstvo, ker so potem mnogo manj sposobni za upor.“

Tiranska vlada seje razpor med ljudstvo in goji že obstoječe prepire, zavira vse, kar bi pospeševalo edinost med ljudmi; zakonske zveze, združevanje in druge podobne stvari, ki morejo roditi prijateljstvo in slogu.

Divide et impera! — Razdvajaj in vladaj! Tiranska vlada ne zatira le telesnega blagostanja, marveč tudi duševno. Hudozneje ima raje nego dobre. Kreposti podložnikov se boji; izkusa jih pogaziti v kali v njihovih dušah. Strah je je namreč, da bi se njeni podložniki poztrovalno in velikodušno ne zgani, ne izpregledali, da se njihova vlada ne da več prenašati in se med seboj ne združili, da si ne ustanove miru.

Če si podložniki drug drugam ne zapajo, ne bodo imeli nobene moči proti nasilniku.

Odtod prihaja, da ne zbuja taki vladarji svojih podložnikov h kreposti, kakor bi morali, marveč da zavirajo tiste, ki izvršujejo kreposti in jih zatirajo, kjer le morejo.

Ob taki vladi ni nobene varnosti, vse je negotovo, ker se ločuje od načel pravičnosti; nič ne more ostati stalnega.

Ljudstvo propada gmočno in duševno. V vednem strahu živi. Zelo nevarno pa je, da imamo ljudi, ki so vzgojeni v strahu, s hlapčevsko dušo in so strahopetni, če se je treba česa lotiti, kar zahteva moštva in poguma.

Nič ni bolj žalostnega kakor hlapčevska topost, kateri se udaja dolgo tlačeno ljudstvo.

Ali moremo dobiti lepše opisovanje vseh tajnih sil, ki razdirajo ljudsko svobodo in z njo njegovo moč, kakor v teh zlata vrednih resnicah?

Premišljajmo jih glede na naše razmere — — —

Tako govori dr. Krek, pravi voditelj klerikalizma na Kranjskem.

Ni li občutilo kranjsko učiteljstvo že vseh teh simptomov tiranske vlade klerikalizma na lastnem telesu?

Da, da!

In pogledjmo si zadnji pojav, kako si utrja klerikalizem tla med učiteljstvom, ni li to prav po principih tiranstva!

Puhle, s fanatizmom prepojene Slomškariče, ki zajemajo vso svojo modrost, da, vso svojo pamet, ves svoj razum v raznih kongregacijah, so se dale v teh tako daleč zaslepiti od duhovščine, od katere zajemajo ves svoj vpliv, vso svojo prepotentnost, da so na občnem zboru „Društva slovenskih učiteljev“ dne 13. aprila t. l. javno in slovesno izjavile, da izstopajo iz strokovnega-stanovskega društva.

Služijo v slepo orodje! Blagor jim, ki ne vedo — kaj delajo!

Princip klerikalne vlade je: Razdvajaj in vladaj!

Omenjamo samo še to, da nam takih učiteljev ni žal, ker so resnemu, treznemu in smotrenemu delu le v balast, ki se ga izkusa otresti vsaka resna organizacija.

Svotohlinci!

Z ozirom na to, da se list slovenskih katehetov „Slovenski Učitelj“ sedaj ob smrti Slavka Cepudra sploh še upa kaj črhiti in celo zagovarja Janka Nep. Jegliča, voditelja II. m. d. l. šole v Ljubljani, naj povemo, da je bilo isti trenutek, ko je Slavko izdihnil svojo blago in značajno dušo, ravno dve leti po onem trenutku, ko ga je izkušnjavec — Janko Nep. Jeglič — v pisarni II. m. š. hotel prisiliti v to, da bi zatajil svoje prepričanje, da bi omadeževal svoj značaj, in mu lje ponujal službo. — Teden dni na to je roval zoper njega, mu je odjedel službo in ga je v Ljubljani postavil na cesto — brez službe. — Če bi ne bilo drugih, bi uničil mlademu življenju eksistenco! Če pa hoče govoriti Janko Nep. Jeglič še dalje, naj nam pove, kako je hodil Slavka Cepudra, ki je služboval tedaj na njegovi šoli denuncirati okrog članov mestnega šolskega sveta, kako je prenašal njegove zvezke na ljubljanski magistrat z namenom — da bi uničil mlademu življenju eksistenco. — Govorili bomo o smrtnih udarcih še nadalje, če nas ljubite izživati, in verujte nam, da pri denunciatki aferi ne bomo pardonirali nikogar! — Torej, če hočete, da bo smrdelo, govorite dalje in podali bomo podroben račun o vašem satanskem delu! Ne dvigajte pa previsoko svojih pobožnih oči k nebu, da vam jih ne bo treba preveč pobešati, ko stopijo na dan vaša črna dejanja!

Na glavo so padli.

„Slovenec“ piše v 85. svoji številki z dne 13. t. m. doslovno to-le:

Kdo podpira „Jutro“? Kako so utemeljene vesti, da so fondi, ki jih je učiteljstvo v „Učiteljski tiskarni“ naložilo, suše, ker se morajo z njim pokriti „Jutrovi“ vednobolj naraščajoči dolгови, dokazuje dejstvo, da zdaj liberalni učiteljski kolovodje v Ljubljani posameznim tvežkam in hranilnicam pošiljajo prošnje, da prispevajo za „Učiteljski konvikt“, oziroma za „Jutro“, ki ta denar požira. Beračenje za

prispevke „Konviktu“ kaže, da imajo tisti prav, ki sodijo, da je „Učiteljska tiskarna“ nujne pomoči potrebna. Ni dolgo, ko je upravni svet te tiskarne v „Jutru“ izjavil, da fondi „Konvikta“ in „Vdovskega zaklada“ nesejo tiskarni ne vemo že koliko obresti, in tako hotel javnosti sugerirati, da se ti fondi množijo, zdaj pa za podpore prosjajo za taiste fonde! Kje je tukaj logika? Logika je namreč ta, da je pri liberalnih učiteljskih fondih in zavodih velika suša, ker tiskajo zastoj Ribnikarjeve in Reisnerjeve izbruhe.

Človek, ki je napisal te vrstice, mora biti strahovit osel pred Bogom in pred ljudmi! — Ves svet ve, da prosi odbor Konvikta vsako leto podpore pri zavodih, ki o njih domneva, da so učiteljstvu naklonjeni in da poznajo veliki blagotvorni pomen in namen Učit. konvikta. Te prošnje običajno niso brezuspešne. Mi pošteno prosimo za poštene namene! Beračenje prepuščamo raznim beraškim redovom, ki zamo od beračenja žive, da jim še nič delati ni treba. Tudi klerikalci sploh tako beračijo, da jih je Kranjska hranilnica s škofom vred kupila za lepe tisočake. Upravni svet in nadzorstvo „Učit. tiskarne“ sta izjavila v „Učit. Tovarišu“ z dne 17. marca t. l. doslovno to-le:

Ker se „Slovenec“ s tako vehemenco zadira v „Vdovsko društvo“, hočemo pojasniti v kakem razmerju je „Vdovsko društvo“ s tiskarno. Leta 1905. je sklenil občni zbor „Vdovskega društva“, da pristopi k Učiteljskemu tiskovnemu društvu z deleži za 20.000 K. To se je zgodilo. Od teh 20.000 K dobiva „Vdovsko društvo“ 5% obresti, drugod se mu obrestuje glavnica po 4 1/4 %. V sličnem razmerju je tudi „Učiteljski konvikt“ s tiskarno. In zaradi tega kliče „Slovenec“ zoper tiskarno c. kr. deželno vladu in državno pravdnitvo! Ni li to višek zlobnosti?!

Seveda je to višek zlobnosti, ko laže „Slovenec“, da nesejo ti fondi tiskarni obresti, v resnici pa plačuje tiskarna tem fondom 5% obresti!

Torej tiči logika v tem: Svoje fonde nalagamo tako, da današajo čim najvišje obresti, s prostovoljnimi prispevki učiteljstva in njega prijateljev pa pomnožujemo te fonde, da prihajamo vedno bliže namenom, ki jih ti fondi imajo. To je edino pametno gospodarstvo, ki ga vsakdo mora odobravati. Od zaručanih oslov pa tega seveda ne moremo zahtevati.

„Jutro“ torej ne požira našega denarja, ker naša tiskarna ne tiska nobenih „izbruhov“ zastoj, ampak vse, kar tiska, tiska za pošteno plačilo! Ako bi ne bilo to res, bi naša tiskarna v petih letih ne mogla plačati nad 100.000 K in bi je tudi ne mogli tako vsestransko moderno urediti, kakor je danes urejena in se bo v najkrajšem času še izpopolnila. Tega seveda ne pišemo, da bi „Slovenec“ preverili o njegovih lopovščinah, ki jih uganja dan na dan. Ako je pod njegovo streho vse narobe, misli, da mora biti tudi drugod.

Ker ne morejo rokovnjači iz Ūrnega grabna z resnico opravičevati svojih lopovščin, pa izkušajo to z lažmi in oslarijami! Vsak dela tako, kakor more in zna! Dokler bo mislil osel z zelenimi naočniki, da so oblanice trava, toliko časa ne pričakuj od klerikalca, da bi bil pošten in dostojen človek.

Namen posvečuje sredstva!

Besno in lopovsko divjanje „Slovenca“ zoper vsa naša društva in stanovska podjetja ima svoj satanski namen.

Sedaj buta „Slovenec“ ob „Društvo slovenskih učiteljev“, češ, da je silno grešilo, ker je darovalo za C. M. D. pokroviteljino 200 K.

Vse, kar izda učiteljstvo v neklerikalne namene, je po njih načelih izdajstvo in se naivno grozi, da se bo to izdajstvo kaznovalo pri regulaciji plač. Za vse se bo maščevalo! „Slovenec“ toži, zakaj ni isto društvo prispevalo tudi „Slovenski Straži“. No, reci bolje, v klerikalne volilne namene, ker do danes še niso izdali izkaza, zakaj ta denar porabljajo.

Rekord v infamiji pa dosega „Slovenec“, ko grozi z maščevanjem, če učiteljstvo in drugi prispevajo celo za lastna stanovska podjetja, n. pr. za „Učiteljski konvikt“ itd. To presega že vse meje.

Ljudje, ki še niso niti vinarja darovali v učiteljske namene; nasprotno, ki izkušajo učiteljstvu škodovati, kjer le morejo, ki dan na dan nanovo škodujejo učiteljskemu stanu; ti ljudje se upajo potem groziti in terorizirati celo učiteljstvo, da bi ne prispevalo za lastna društva in podjetja!

Kakor je nas nekoč tituliral klerikalni list, tako lahko sedaj mi njim odgovorimo: To so — podle duše!

Učiteljstvo se pa ne bo oziralo na klerikalno intrigantstvo, ker le namen posvečuje sredstva, in bo tudi na gospodarskem polju korakalo neženirano naprej po jasno začrtani poti, ki učiteljstvo prej privede do uspehov, nego bo klerikalizem storil učiteljstvu le najmanjšo dobroto!

Kdo piše v „Slovenca“ ščuvajoče vesti zoper učiteljstvo?

P. n. uredništvu lista „Učiteljski Tovariš“ v Ljubljani.

Na temelju § 19. tisk. zakona iz leta 1867. zahtevam, da priobčite v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami naslednji stvarni popravek trditve v članku, naslovljenem „Z lopovščinami še vedno nadaljujejo“ — odstavek „Kdo piše v „Slovenca“ ščuvajoče vesti zoper učiteljstvo?“ — in sicer:

Ni res, da to piše vse katehet Č. — res je pa, da tega ne piše katehet Č. in da s tem ni nič v zvezi.

Katehet Čadež,
kot edini katehet z začetnico Č.
V Ljubljani, 12. aprila 1911.

Naš odgovor na gorenji popravek.

V 14. štev. smo rekli: Ugleden Slomškar je prišel kar sam od sebe k nekemu našemu pristašu in izjavil sledeče: „Veš, govore, da jaz pišem v „Slovenca“ one vesti zoper učiteljstvo. Pa to ni res! To piše katehet Č.“ — Mi smo temu dostavili: Koliko je na vesti

sami resnice, smo mi jako previdni, ker tudi temu Slomškarju ne verjamemo — ničesar. — Danes dostavljamo: Temu Slomškarju je težko kaj verjeti, ker se piše ta „ugledni“ Slomškar — Smrdel! — Katehet Čadež naj se torej pomeni z gospodom Smrdelom, ki je tako vlijuden in priazen, da razčene vse skrivnosti. Če ni vse res, o čemer baburi dični gospod Smrdel, naj ga pouče o božjih postavah, saj je sedaj v pravih rokah. — Dostavljamo še to-le: Vsega spoštovanja vredni gospod Smrdel bo brez skrbi sam iz lastnega nagiba poskrbel, da ga bodo kmalu prav spoznali. In končno dostavljamo še to-le: Velepošteni korektor šolskih tiskovin je iz „Učiteljske tiskarne“ vrgel samega sebe, iz „Katoliške tiskarne“ ga bodo pa drugi. Potem bo konec njegove gloriole, njegovih čenčarij pa še ne!

Ta pa zna!

Na običnem zboru „Vdovskega društva“ zadnji terek je bil glavni „macher“ dobropoljski Štrukelj, ki je na cente prodajal svojo netečnost in neučitost. Sedaj razumemo, zakaj so svetega moža svoje dni na Robu iz šole metali, da je potem prišel k nam iskat pomoči in podpore! Štrukelj pa je tudi pokazal, da je popoln analfabet, kar se tiče čitanja bilanc. V bilanci ob koncu društvenega leta 1910. je grajal točko 3. (knjižica „Glavne posojilnice“ v znesku K 1696:60 K), češ, kako more društvo izkazati to knjižico med aktivni, ko je „Glavna“ v konkurzu! — Tov. blagajnik je potrpežljivo poučil Štruklja, da je bilanca sestavljena za dan 31. decembra 1910, ko „Glavna“ še ni bila v konkurzu, ki ga je napovedala šele leta 1911. Štrukelj je vedno bolj lezel pod mizo. Ko je tov. predsednik še omenil, da je sedaj dotična knjižica v rokah Mestne hranilnice ljubljanske, ki ni prekinila obrestovanja, je dobil Štrukljev gospodarski talent smrtni udarec. Nekdo zborujočih je čisto umestno zaklical: „Štrukelj ne zna čitati bilanc, kako jih pa šele sestavlja?“ — Tudi ugledni Jernej, bivši podpredsednik „Zaveze“, je nekaj rentail; razumeti je bilo, da predlaga, naj se računi ne odobro. Doživel pa je tisto blamažo kakor l. 1898. z znanim svojim slavnostnim „govorom“ v „Narodnem domu“: izmed 15 navzočih Slomškarjev so glasovali za njegov predlog samo — trije, med temi seveda tudi značajni Jeglič, Nepomuški, ki je od jeze prevrgel kozarec po mizi. Kakor se vidi, tudi Slomškarji primerno spoštujejo svoje dične voditelje! Posebno glasan je bil tudi domžalski Kuhar, oficir v rezervi, ki ima ravno sedaj nekaj otepavanja s sodiščem! Ko ta zadeva v vsi svoji čednosti dozori, ne bo imel opraviti samo z nami, ampak tudi s tisto oblastjo, ki zna odstriči zlate oficirske zvezde! Vsakemu svoje!

Dvoboj.

Dva dična brata Slomškarja Karolus in Antonius izkušala dokazati svoj sta estetiški okus. Prijela sta se tiskovin in jih odnesla v Črni dom, da od obeh poštenosti odvrne se vsakrteri dvom. Sedaj nastane dirindaj: komu obeh prvenstvo gre — naj li zasluge prvega, naj drugega se proslavi? In dična brata Slomškarja v lase si naglo skočita, v dvoboju ljutem za uho drug drugega brž počita. Z zobmi se obdelujeta, ker jima vera brani meč, objedata se, snedata — oh, ni li kazni že preveč?! Ne! — Z mesom, kožo in kostmi drug drugega pogoltno glad. Od živih dveh krepostnikov ostane le spomin in — smrad! „Slovenec“ sem v odgovor to prežalostno balado vbral. V svarilo dvobojevnikom napisal vdani Fičefal.

Slovenska Šolska Matica.

Slovenska Šolska Matica pripravlja za leto 1911. petero knjig in sicer:

1. Pedagoški Letopis XI., ki bo obsegal poleg drugih člankov in poročil spis Fr. Milčinskega o otroškem varstvu.

2. Zrakoplovstvo. Prof. Zupančič v Gorici je opremil svoj izborni spis z lepimi ilustracijami.

3. Zgodovina Slovencev, 3. (zaključni) snopič, v katerem pripoveduje pisatelj našo zgodovino 19. stoletja.

4. Šola in dom, 3. (zaključni) snopič.

5. Lavtarjevo ukoslovje računanja, 3. snopič.

Za prihodnja leta je deloma že sestavljen načrt S. Š. M. Izdati namerava „Ustavoznanstvo“, „Slovenski metuljar“, „Botaniški ključ“, „Telovadne igre s pesmimi in napevi“, „Zemljepisni pouk“ itd. Ti spisi so deloma že v rokopisih pripravljeni, deloma je odbor zaradi njih s pisatelji v dogovoru.

Letos priredi S. Š. M. počitniško potovanje na jug. Priglasilo se je že blizu 40 udeležencev.

Slovenska Šolska Matica namerava izdati zbirko vzornih prigodnic, pesmi za otroške deklamacije. Uredništvo te zbirke je prevzel dr. Fr. Ilešič. Kdor želi sodelovati s svojimi prispevki in nasveti, naj se blagohotno javi uredniku.

G. prof. Franc Orešec v Gorici je pristopil Slov. Šol. Matici kot ustanovnik in daroval razen tega 50 K v Matične namene. G. Orešec je prvi član-dobrotnik, ki se je spomnil z znamenitim darom S. Š. M. Odbor mu izreka presrečno zahvalo.

Mariborska „Posojilnica“ je poslala S. Š. M. letos zopet 50 K. Zavodu, ki leto za letom izdatno podpira S. Š. M., izreka odbor presrečno zahvalo.

Dr. Pivko.

Tovariši, tovarišice!

Navada je, da praznujemo 5, 10 ali večletnico svojega službovanja skupno. Tovariši, ki so maturirali leta 1901., imajo letos (1911) ravno 10 letnico svojega službovanja. Istotako tovarišice. Do zdaj pa je bilo tako, da so se zbrali tovariši in tovarišice le z enega učiteljskega. Opustimo to, združimo se vsi tisti z vseh učiteljskih, tovariši in tovarišice, ki so maturirali l. 1901., na skupen sestanek. Po mojem mnenju naj bi se zbrali v Ljubljani meseca julija po sklepu šol. leta. Predlagam pa Ljubljano tudi zato, ker bodo ravno ob istem času, kakor čujem, zborovali v Ljubljani vsi napredni abiturienti letošnjega leta z vseh učiteljskih. Da bi bilo to velikega pomena za medsebojno spoznanje, menda ni treba mnogo govoriti. Obračam se do naprednih tovarišev, ki imajo letos 10 letnico svojega službovanja s prošnjo, da izreko svoje predloge in mnenje v „Učit. Tov.“ o tej zadevi.

Tovariški pozdrav!

Sp. Škofije, 13. IV. 1911.

Jos. Bertok.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani. registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca marca K 91.834:30.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znakih. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Slovenici!

Slovenska javnost gotovo ni poučena, kako se godi ubožnim slovenskim visokošolcem v Pragi, saj drugače skoraj ni možno razlagati si, kako da je toliko prošelj, ki jih je letos poslalo „Slovensko podporno društvo v Pragi“ v našo domovino, ostalo neuslišanih. Premnogo jih je, ki menijo, da slovenski visokošolec v slovanski Pragi ne [more trpeti pomanjkanja. To pa je velika zmota, ki jo moramo slov. javnosti enkrat pojasniti.

Naša javnost se je navadila presojati slovensko dijaštvo po onih redkih izjemah slovenskih študentov, ki so v srečnem položaju, da jim ni treba skrbeti samim za vsakdanji kruh.

Po teh navadno sodi ves stan, a ne vidi onih, ki sede doma pri knjigah, ki pa ne morejo vkljub trdni volji napredovati v svojih študijah, ker jih morita glad in skrb za existenco. Te naše mlade inteligente naj ima slovenska javnost vedno pred očmi, naj jim s svojo znano radodarnostjo olajša trdo življenje in naj pokaže, da je človekoljubja med slov. ljudstvom.

Slovenskemu študentu je praško podporno društvo edino zavetišče, zakaj od drugod ni dobiti nikjer podpore. Čehi imajo sami mnogo svojih ubožnih dijakov, ki so jih predvsem dolžni podpirati, zakaj vsak narod je dolžan skrbeti najprej za svojo mladino. Na Dunaju in v Gradcu je poleg podpornih slovenskih društev še več dobro založenih podpornih fondov in društev, kjer slovenski študent le dobiva časih kako skromno podporo. Na Dunaju in v Gradcu je več ustanov za slovenske visokošolce, v Pragi pa nobene.

Tako ima slovenski visokošolec v Pragi res težko gmotno stališče, in vendar je nujno zaleteti, da bi vsak slovenski dijak študiral na slovenskih visokih šolah v Pragi. Ne sme se nas napačno razumeti. Nismo hoteli s tem reči, da naj slovenska javnost podpira samo Praško podporno društvo, ampak smo hoteli samo s par primerami predočiti obupen položaj ubožnega slovenskega dijaka v Pragi; o ostalem pa smo mnenja, da se vse premalo podpirajo naša podporna društva, zlasti premalo pa Praško podporno društvo. Rodoljubi slovenski, vzemite letna poročila v roke in prepičate se, koliko je še prostora tam za one, ki bi skoro lažje dali kako malo podporo, nego pa oni zvesti ljubitelji naše pridne mladine, ki so zaznamovani v imeniku.

Koliko lepih in zdravih idej je prineslo že slovensko dijaštvo iz Prage v domovino! Smoteno narodno delo, ljudske knjižnice itd., so njeno delo. In vedno ji kliče: mladina, delaj, pomagaj, domovina je v nevarnosti! Slovenski dijak si je prav v zadnji dobi dobro svest svojih dolžnosti do svoje domovine tudi v tujini, ali ravno tako imajo Slovenci v domovini dolžnost do svoje mladine, četudi niso nikjer zapisane. Najmanj, kar mora slovenski dijak zahtevati od domovine, pa je, da ga ne pušča umirati od gladi tam, kjer naj zbira duševnih moči, da bo kdaj mogel uspešno in z veseljem delati za svoj narod. — Slovensko dijaštvo dela in hoče vedno delati za svoje ljudstvo. Domovina! Stori tudi ti odslej več za svoje visokošolsko dijaštvo, nego si storila do zdaj!

Darove sprejema: Dr. K. Šebesta, Praga II. Spolena ul. 9.

Za klub slovenskih tehnikov v Pragi

Jože Jelenec, t.č. predsed.

Za slov. akad. društvo „Ilirija“ v Pragi

Vane Radej, t.č. tajnik.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Narodna Šola je imela dne 18. aprila t. l. v Narodnem domu v Ljubljani svoj 38. občni zbor. Poročilo prihodnjic.

Vdovsko društvo je imelo dne 18. aprila t. l. svoj 49. občni zbor v Narodnem domu ob udeležbi 60 članov. Slomškarjev je bilo 15, na čelu Štrukelj, Ravnikar in Jeglič. Štrukelj je govoril o najslabši stranki in tako zavlekel politiko v strogo stvarno debato, pa je doživel strahovit poraz. Izvoljen je bil stari odbor. Poročilo prihodnjic.

Kranjsko.

Slovensko učit. društvo kočevskega okraja ima svoje glavno letošnje zborovanje dne 4. maja ob 10. uri dop. v Bibnici.

Na dnevnem redu je razen običajnih točk predavanje društvenega predsednika o alkoholnem vprašanju ter predlogi in nasveti k temu „Kako deluj moderna šola za telesni razvoj mladine“ v smislu poziva „Zaveze“ v 9. števil. „Učit. Tov.“

Vse društvenike, zlasti pa na novo nastavljene tovarišice in tovariše vabi najljubšeje k udeležbi

F. Štefančič, t.č. predsednik.

Štajersko.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo priredi v četrtek, 4. dan maja t. l., izlet v Studenice pri Poljčanah.

Predava profesor dr. Matej Potočnik o ustavoznanstvu v ljudski šoli.

Velevažne stanovske zadeve nam dajejo povod, da k temu sestanku vabimo najprijaznejše tudi tovarištvo iz sosednih okrajev.

Izleti v Studenice iz prejšnjih let so gotovo še marsikateremu v prijetnem spominu. Torej na veselo snidenje ob zelenem Boču!

Za društveni odbor

Joško Kokl, t.č. predsednik.

Politiški pregled.

* **Dohodki vladarjev.** Ob priliki razmotrivanja civilne liste, ki jo dobiva nemški cesar kot pruski kralj, prinašajo berlinski listi pregled dohodkov raznih vladarjev: Rusija 34.200.000, Avstrija 19.238.000, Turška 16.274.000, Pruska 15.719.000, Italija 12.800.000, Angleška 11.600.000, Španska 7.400.000, Japonska 6.500.000, Bavarska 5.403.000, Saška 4.167.000, Belgija 3.500.000, Holandska 2.100.000, Virtemberska 2.000.000, Norveška 500.000, Črnagora 200.000 mark.

* **Prihodnji mirovni kongres.** Listi poročajo, da se bo prihodnji mednarodni mirovni kongres vršil na Dunaju leta 1912. Letos je kongres v Rimu. Da bi le ne ostalo pri samih besedah!

* **Nemški šulferajn.** Vodstvo nemškega šulferajna je imelo v Šleski Opavi seje, na katerih se je bavilo pred vsem z vprašanjem ohranitve jezikovne meje. Poleg rednih prejemkov je dobilo vodstvo še okroglo 450.000 K iz Rosseggerjevega sklada za vzdrževanje šol in otroških vrtcev na nemško-českih in nemško-poljskih mejah.

* **Letošnji kongres čeških katolikov** se bo vršil v Olomucu, in sicer od 12. do 15. avgusta t. l.

* **Ban Tomašić pojde?** Iz Zagreba javljajo, da poda ban Tomašić v najkrajšem času svojo demisijo. Na to vest poročajo iz Budimpešte: Tudi v ogrskih opozicijskih krogih potrjujejo zagrebško poročilo, da dr. Tomašić ne bo več dolgo hrvaški ban, ker je očitno pred vsem svetom, da ni v stanu pridobiti si večine.

* **Vatikan dementira.** Listi so prinesli vest, da je papež izdal motu proprio, v katerem prepoveduje duhovščini na Nemškem nositi civilno obleko in obiskovati kavarne in gledališča. V vatikanskih krogih zatrjujejo, da je to izrodek fantazije in da ni tak motu proprio nikdar izšel.

Učiteljski konvikt.

Volllo. Dne 25. marca t. l. v Št. Vidu nad Vipavo zamrl pokojeni učitelj Štefan Francelj je volil Učit. konvikta v svoji oporoki 200 K. — Čast spominu vrliga tovariša, ki ni še v zadnjem trenutku svojega trudapolnega življenja pozabil našega konvikta!

Učiteljski vestnik.

Naše rak-rane.

Poljsko učitelstvo trpi na podobnih nedostatih kakor naše. „Škola“ se namreč čisto pritožuje, kako zanemarljiv del poljskega učiteljskega društva je pedagogika in stanovske liste, ki jih marsikateri učitelj sploh ne čita. Teško je urednikom, ko izpovedujejo, da se sliši najmlajši učiteljski tovariš, stopajoč iz učiteljskega v učiteljske vrste, prav malo zanimajo za svoje bogato pedagoško slovo in da velik del sploh nima nobenega veselja do čitanja, niti do čitanja leposlovnih del. „Popotnik“ 1911; št. 3, str. 90.

Nezdrave razmere.

Ne zadošča nam le, da konstatujemo dejstvo: pri vsaki posledici hočemo iskati nje izvor in hočemo dobiti vzrok nezdravim razmeram.

Ze tu pa budi povedano, da nočemo nikogar opravičevati pred lenobo, tudi sebe ne, in najodločneje obojamo one pojave v našem stanovskem življenju, ki se enačijo z indiferentizmom, ki pa niso nič drugega, nego znaki — duševnega ubožstva in nesposobnosti.

Neki boljši poznavalec naših šolskih in stanovskih razmer je ob priliki opisovanja učiteljskega nadaljnega izobraževanja napisal tudi sledeče pikre besede: „Das Streben nach Fortbildung ist bei einigen Lehrern ziemlich rege; bei vielen ist jedoch nicht viel zu merken oder geht es bei der Jagd nach Nebenverdiensten gänzlich verloren.“

To je prvi vzrok naših neuspehov, in če ostajamo pri tem, lahko popolnoma z mirno vestjo prepuščamo vso odgovornost naši vladi, ki se ne potruji niti toliko, da bi posredovala, da se izvedejo posamezne točke šolskega zakona, kar bi pomoglo tem nedostatom.

Drugi vzrok temu dejstvu je to, da po dobivanju take izobrazbe, kakor jo prejema dandanes učitelstvo na naših učiteljskih, ni mogoče zahtevati temeljitega pedagoškega študija, ker je predpogoj strokovnemu študiju zadostna splošna izobrazba.